UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4. Vtrum peccatores sint baptizandi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-72797

Visual Library

Exiure autem poſitiuo ſcripto, ſi tempus aliquod præfixũ eſt, quod fateor me non inuenire, & geſta dictorum ſanctorum teſtantur, nõ eſſet differendus ultra tempus præfixum.

præcipuis, ſ. paſchæ & pentecoſtes, hoĩes ad baptiſmum admittuntur, & ita deuotius ſacr̃m ſuſcipiunt: hęc tamen dilatio eſt prætermittenda duplici ratione. Primo quidem, qñ illi qui ſunt baptizandi, apparent perfecte inſtructi in fide, & ad baptiſmum idonei: ſicut Philippus ſtatim baptizauit Eunuchum, vt habetur Act. 8. & Petrus Cornelium, & eos qui cum eo erant, ut habetur Act. 10. Secundo propter infirmitatem, aut aliquod periculum mortis: vnde Leo Papa * dicit, Hi qui neceſſitate mortis, ęgritudinis, obſidionis, perſecutionis, & naufragii, vrgentur, omni tempore debẽt baptizari: ſi tñ aliquis morte præueniatur, articulo neceſſitatis ſacr̃m excludente, dum expectat tp̃s ab eccleſia inſtitutum, ſaluatur, licet per ignem, ut ſupra dictum eſt. † Peccat autem ſi ultra tempus inſtitutum ab eccleſia, differat accipere baptiſmum, niſi ex cauſa neceſſaria & licentia prælatorum eccleſiæ: ſed tamen & hoc peccatum cum aliis deleri poteſt per ſuccedentem contritionem, quę ſupplet uicem baptiſmi, ut ſupra dictum eſt. *

Habetur de conſec. di. 4. c. Si qui neceſſitate. ſumitur ex epiſ. eius 4. cap. 4. *Art. præced.*

In corp. art. & ar. præce. Ad primvm ergo dicendum, ꝙ illud mãdatum Leonis papæ de obſeruandis duobus temporibus in baptiſmo, intelligendum eſt de adultis, excepto tamen periculo mortis, quod ſemper in pueris eſt timendum, ut dictum eſt. †

In corpar. Ad secvndvm dicendum, ꝙ illud de iudæis, eſt inſtitutum ad eccleſiæ cautelam, ne ſimplicium fidem corrumpant, ſi non fuerint plene conuerſi: & tamen, ut ibidem ſubditur, ſi infra tempus præſcriptum aliquod periculum infirmitatis incurrerint, debent baptizari.

Ad tertivm dicendum, ꝙ baptiſmus per gratiam quam confert, non ſolum remouet peccata præterita, ſed etiam impedit peccata futura ne fiant: hoc autem præcipue deſiderandum eſt, vt homines non peccent: ſecundario autem, ut leuius peccent, uel etiam vt eorum peccata mundentur, ſecundum illud 1. Ioan. 2. Filioli mei, hæc ſcribo vobis, ut non peccetis: ſed & ſi quis peccauerit, aduocatum habemus apud patrem Ieſum Chriſtum iuſtum, & ipſe eſt propitiatio pro peccatis noſtris.

¶ Super Quæſtionis ſexageſimæ octauæ Articulum quartũ.

Articvlvs IIII.

Vtrum peccatores ſint baptizandi.

Infra art. 8. ad 4.

IN artic. hoc ſolum notandum occurrit, ꝙ ſermo literæ de peccato mortali intelligitur ꝓ: exiſtentibus enim cum voluntate peccandi uenialiter, poteſt baptiſmus dari monendo ipſos, ꝙ niſi uoluntatem mutent, gratiam quidem filiorum Dei recipient: ſed non ſecundum plenitudinẽ baptiſmalem, & ſuo eos deinde arbitrio relinquere, ut ipſi viderint.

AD qvartvm ſic proceditur. Videtur ꝙ peccatores ſint baptizandi. Dr̃. n. Zach. 13. In die illa erit fons patens domui Dauid, & habitantibus Hieruſalem, in ablutionem peccatoris & mẽſtruatæ: quod quidem intelligitur de fonte baptiſmali. ergo videtur, quòd ſacramẽtum baptiſmi ſit etiam peccatoribus exhibendum.

¶ 2 Præt. Dominus dicit Matth. 9. Non eſt opus valentibus medicus, ſed male habentibus: male autem habẽtes ſunt peccatores. Cum igitur ſpiritualis medici, ſcilicet Chriſti, medicina ſit baptiſmus, videtur quòd peccatoribus ſit ſacramentum baptiſmi exhibendum.

¶ 3 Præt. Nullum ſubſidium debet peccatoribus ſubtrahi: ſed peccatores baptizati, ex ipſo charactere baptiſmali ſpiritualiter adiuuantur, cum ſit quædam diſpoſitio ad gratiam. ergo videtur ꝙ ſacramẽtum baptiſmi ſit peccatoribus exhibendum.

Sed contra eſt, * quod Aug. † dicit, Qui creauit te ſine te, non iuſtificabit te ſine te: ſed peccator cum habeat voluntatem non diſpoſitam, nõ cooperatur Deo. ergo fruſtra adhiberetur ſibi baptiſmus ad iuſtificationem.

Alias, quia Aug. ad Bonifacium dicit, In baptiſmo aliquis membrum Chriſti efficitur, ſed nullus peccator perſiſtens in voluntate peccandi poteſt fieri mẽbrũ Chriſti, quod eſt incorporari Chriſto. ergo huiuſmodi peccator non eſt baptizandus; quia fruſtra baptizaretur.

Respon. Dicendum, quòd aliquis poteſt dici peccator dupliciter. Vno modo, propter m aculam & reatum præteritum: & ſic peccatoribus eſt ſacramentum baptiſmi cõferendum: quia eſt ad hoc ſpecialiter inſtitutum, vt per ipſum peccatorum ſordes mundentur, ſecundum illud epheſ. 5. Mundans eam, ſcilicet eccleſiam, lauacro aquæ in uerbo uitæ. alio modo poteſt dici aliquis peccator ex uoluntate peccandi, & propoſito perſiſtendi in peccato: & ſic peccatoribus non eſt ſacramentum baptiſmi cõferendum. Primo quidem, quia per baptiſmum homines Chriſto incorporantur, ſecundũ illud Gal. 3. Quicumque in Chriſto baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis: quandiu autem aliquis habet volũtatem peccandi, non poteſt eſſe Chriſto coniunctus, ſecũdum illud 2. Cor. 6. Quæ participatio iuſtitiæ cum iniquitate? Vnde & Aug. * dicit in lib. de pœnitentia, quòd nullus ſuæ voluntatis arbiter conſtitutus, poteſt nouam uitam inchoare, niſi eum ueteris uitæ pœniteat. Secundo, quia in operibus Chriſti & eccleſiæ nihil debet fieri fruſtra: fruſtra autem eſt, quod non pertingit ad finem ad quem eſt ordinatum: nullus autem habens uoluntatem peccandi, ſimul poteſt a peccato mundari, ad quod ordinatur baptiſmus: quia hoc eſſet ponere cõtradictoria eſſe ſimul. Tertio, quia in ſacramentalibus ſignis nõ debet eſſe aliqua falſitas: eſt autem ſignum falſum, cui res ſignificata non reſpondet: ex hoc autem, ꝙ aliquis lauandum ſe præbet per baptiſmum, ſignificatur quòd ſe diſponat ad interiorem ablutionẽ: quod non contingit de eo, qui habet propoſitum perſiſtendi in peccato: unde manifeſtum eſt, quòd talibus ſacramentum baptiſmi non eſt conferendum.

Colligitur ex tract. 72. in Io. tom. 9. Lib. de medicina pœni t. c. 2. non procul a princ. tom. 9.

C

D

Ad primvm ergo dicendum, ꝙ illud verbum eſt intelligendum de peccatoribus, qui habent uoluntatem recedendi a peccato.

Ad secvndvm dicendum, ꝙ ſpiritualis medicus ſcilicet Chriſtus, operatur dupliciter: uno modo interius per ſeipſum, & ſic præparat uoluntatem hominis, ut bonum uelit, & malum odiat: alio modo operatur, per miniſtros, exterius adhibendo ſacramenta, & ſic operatur perficiẽdo exterius id, quod eſt interius inchoatum: & ideo ſacramentum baptiſmi non eſt exhibendum, niſi ei, in quo interioris cõuerſionis aliquod ſignum apparet: ſicut nec medicina corporalis adhibetur infirmo, niſi in eo aliquis motus uitalis naturæ appareat.

E

Ad tertivm dicendum, quòd baptiſmus eſt fidei ſacramentum: fides autem informis non ſufficit ad ſalutem, nec ipſa eſt fundamentum: ſed ſola fides formata, quæ per dilectionem operatur, ut Auguſt. * dicit in lib. de fide & operibus: unde nec ſacramentum baptiſmi ſalutẽ conferre poteſt cum uoluntate peccandi, quæ fidei formam excludit: non eſt autem per impreſſionem characteris baptiſmalis aliquis diſponendus ad gratiam, quandiu in eo apparet uoluntas peccandi: quia Deus neminem ad uirtutem compellit, ſicut Damaſ. * dicit.

D. 611. *Ca. 16. to. 4.* *Lib. 2. Orth. fid. c. 30. circa princ.*

¶ *Super Quæſtionis ſexageſimæ octauæ Articulum quintũ.*

Sup.quæſ.49. ar.3.ad 2. Et inf.art.6. ca. & 2.di.6.q. 1.a.ti.1.q.1. cor.& 3.diſt. 19.ar.3.q.2. ad 1.& 4.di. 6.q.1.ar.1.q. 1.cor. & 4. cont.cap.58. & Rom. 11. lect.4.

IN artic.5.& 6 hoc ſolum occurrit ſuggerendum, ut ex deuotione ſua peccata confitente ante baptiſmum non abſoluantur:quoniam non ſunt capaces ſacramẽti pęnitentiæ ante baptiſmum: nec eorum confeſsio talis, eſſet ſacramentalis, niſi forte per reductionem.

ARTICVLVS V.

Vtrum peccatoribus baptizatis ſint imponenda opera ſatisfactoria.

AD QVINTVM ſic proceditur. Vr ꝙ peccatoribus baptizatis, ſint opera ſatisfactoria imponenda. Hoc enim ad iuſtitiam Dei pertinere uidetur, ut pro quolibet peccato aliquis puniatur, ſecundum illud Eccleſ. vlti. Cuncta quæ fiunt, adducet Deus in iudicium:ſed opera ſatisfactoria imponuntur peccatoribus in pœnam præteritorum peccatorum. ergo videtur ꝙ peccatoribus baptizatis, ſint opera ſatisfactoria imponenda. G

¶ 2 Præt. Per opera ſatisfactoria exercitantur peccatores de nouo conuerſi ad iuſtitiam, & ſubtrahuntur occaſiones peccandi: nam ſatisfacere eſt peccatorum cauſas excidere, & peccatis aditum nõ indulgere:ſed hoc maxime eſt neceſſarium nuper baptizatis.ergo videtur ꝙ baptizatis ſint opera ſatisfactoria iniungenda.

¶ 3 Præt. Non minus debitum eſt, ut homo Deo ſatisfaciat, quàm proximo: ſed nuper baptizatis iniungendum eſt, ut ſatisfaciant proximis, ſi eos læſerint.ergo etiam eſt eis iniungendum, ut Deo ſatiſfaciant per opera pœnitentiæ. H

Eſt glo. diſt. Amb. in illũ locum to. 5.

SED CONTRA eſt, quod Amb. * ſuper illud Ro. 11. Sine pœnitentia ſunt dona & vocatio Dei, dicit, Gratia Dei in baptiſmo non requirit gemitum neque planctum, uel etiam opus aliquod : ſed ſolam fidem, & omnia gratis condonat.

q.49.& 48.

RESPON Dicendum, quòd ſicut Apoſt. dicit Rom.6. Quicumq; baptizati ſumus in Chriſto, in morte ipſius baptizati ſumus : conſepulti enim ſumus ei per baptiſmum in mortem, ita ſcilicet ꝙ homo per baptiſmum incorporatur ipſi morti Chriſti:manifeſtum eſt autem ex ſupradictis, * ꝙ mors Chriſti ſatisfactoria fuit ſufficienter pro peccatis, non ſolum noſtris, ſed etiam totius mundi, vt dicitur 1.Io.2.& ideo ei, qui baptizatur, pro quibuſcumque peccatis, non eſt aliqua ſatisfactio iniungenda:hoc enim eſſet iniuriam facere paſſioni & morti Chriſti, quaſi ipſa non eſſet ſufficiens ad plenariam ſatisfactionem pro peccatis baptizatorum. I

Li.1.de bap. paruul.c.26. a med. to.7.

AD PRIMVM ergo dicendum, ꝙ ſicut Aug.† dicit in lib.de baptiſmo paruulorum, ad hoc baptiſmus valet, ut baptizati Chriſto incorporentur, ut membra eius. vnde ipſa pœna Chriſti fuit ſatisfactoria pro peccatis baptizatorum, ſicut & pœna vnius membri põt eſſe ſatisfactoria pro peccato alterius membri.vnde Iſa.53.dicitur: vere lãguores noſtros ipſe tulit, & dolores noſtros ipſe portauit.

Glo.ord.ibi.

AD SECVNDVM dicendum, quòd nuper baptizati exercitandi ſunt ad iuſtitiam, non per opera pęnalia, ſed per opera facilia, ut quaſi quodam lacte facilis exercitii, promoueantur ad perfectiora, ut gl.* dicit ſuper illud Pſalm. 130. Sicut ablactatus eſt ſuper matre ſua: vnde & dominus diſcipulos ſuos de nouo conuerſos, a ieiunio excuſauit, ut patet Mat 9.Et hoc eſt, quod dicitur 1.Pet.2. Sicut modo geniti infantes, lac concupiſcite, ut in eo creſcatis in ſalutem. K

AD TERTIVM dicendum quòd reſtituere male ablata proximis, & ſatisfacere eis de iniuriis illatis eſt ceſſare a peccando: quia hoc ipſum, quod eſt detinere aliena. & proximum lęſum non placare, eſt

F peccatum, & ideo peccatoribus baptizatis iniungẽdum eſt, quod ſatisfaciant proximis : ſicut & quod deſiſtant a peccato:non eſt autem eis iniungendũ, quòd pro peccatis præteritis aliquam pęnam patiantur.

ARTICVLVS VI.

Vtrum peccatores ad baptiſmum accedentes, teneantur ſua peccata confiteri.

3.diſt.19.a. 3.qu.1.ad & 4.cont. 58.& Ro.1 lect.4.

AD SEXTVM ſic proceditur. Videtur quòd peccatores ad baptiſmum accedentes, teneantur ſua peccata confiteri. Dicitur enim Matth.3. quòd baptizabantur multi a Ioanne in Iordane, confitentes peccata ſua:ſed baptiſmus Chriſti eſt perfectior, q̃ baptiſmus Ioannis. ergo videtur quòd multo magis illi, qui ſunt baptizandi baptiſmo Chriſto debeant ſua peccata confiteri.

¶ 2 Præter. Prouerb.28.dicitur, Qui abſcondit ſcelera ſua, non dirigetur: qui autem confeſſus fuerit, & reliquerit ea, miſericordiam conſequetur. ergo baptizandi debent ſua peccata confiteri.

¶ 3 Præter. Pœnitentia requiritur ante baptiſmum, ſecundum illud Act.2. Agite pœnitentiam, & baptizetur unuſquiſque ueſtrum: ſed confeſſio eſt pars pœnitentiæ.ergo uidetur, quòd confeſſio peccatorum requiratur ante baptiſmum.

Aug.in li.de vera & fa pœni.ca. 1 non proc a prin. to.4 Amb.ad Ro 11. ſuper illud, Sine pœnit.ſunt dona Dei, to.5

SED CONTRA eſt, quòd confeſſio peccatorum debet eſſe cum fletu : dicit enim Auguſt. * in lib. de pœnitentia. Omnis iſta uarietas conſideranda eſt & deflenda:ſed ſicut Ambr.† dicit, gratia Dei in baptiſmo non requirit gemitum neque planctum. ergo a baptizandis, non eſt requirenda confeſſio peccatorum.

In li. de medic.pœnit.c. 2. non procul a princ. tom.9.

RESPON. Dicendum, quòd duplex eſt peccatorum confeſſio: una quidem interior, quæ fit Deo: & talis confeſſio peccatorum requiritur ante baptiſmum, ut ſcilicet homo ſua peccata recogitãs, de eis doleat; non enim poteſt inchoare nouam uitam, niſi pęniteat eum ueteris uitæ, ut dicit Aug.* in lib. de pęnitentia: alia uero eſt confeſſio peccatorum exterior, quæ fit ſacerdoti:& talis confeſſio nõ requiritur ante baptiſmum. Primo quidem, quia talis confeſſio cum reſpiciat perſonam miniſtri, pertinet ad pœnitentiæ ſacramentum, quod non requiritur ante baptiſmum; quia eſt ianua omnium ſacramentorum. Secundo, quia confeſſio exterior, quæ fit ſacerdoti, ordinatur ad hoc, quòd ſacerdos confitentem abſoluat a peccatis, & liget ad opera ſatisfactoria, quæ baptizatis non ſunt imponenda, ut ſupra dictum eſt:* nec etiam baptizati indigent remiſſione peccatorum per claues eccleſiæ, quibus omnia remittuntur per baptiſmum. Tertio, quia ipſa particularis confeſſio homini facta, eſt pœnoſa propter uerecundiam confitentis: baptizato autem nulla exterior pęna imponitur & ideo a baptizatis non requiritur ſpecialis confeſſio peccatorum: ſed ſufficit generalis, quam faciunt, cum ſecundum ritum eccleſiæ abrenuntiant ſatanæ & omnibus pompis eius : & hoc modo, dicit quædam gloſ.* Matth. 3. quòd in baptiſmo Ioannis, exemplum dabatur baptizandis confitendi peccata, & promittendi meliora ſi qui tamen baptizandi, ex deuotione ſua peccata confiteri vellent, eſſet eorum confeſſio audienda, non ad hoc, quòd eis ſatisfactio imponeretur: ſed ad hoc, quòd contra peccata conſueta eis ſpiritualis informatio uitæ traderetur.

Art.præced.

In glo. ord. ſuper illud. Exibant vt baptizarentur ab eo.

¶Super

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN